

Pastiersky list veriacim Nitrianskej diecézy – Sviatok Svätej rodiny

Na Štedrý večer sme boli prostredníctvom médií svedkami otvorenia Svätej brány v Bazilike sv. Petra. Týmto starobylym gestom Svätý Otec František otvoril Jubilejný rok 2025, ktorý bude trvať do slávnosti Zjavenia Pána 6. januára 2026. V dnešnú nedeľu, ktorú slávime vo vianočnej oktáve ako Sviatok Svätej rodiny, najvyšší pastier Cirkvi otvorí Svätú bránu v Bazilike sv. Jána v Lateráne; 1. januára v Bazilike Santa Maria Maggiore a napokon 5. januára v Bazilike sv. Pavla. Na sviatok sv. Štefana, tak učinil symbolicky aj v rímskej väznici Rebibbia.

V dnešný sviatočný deň diecézni biskupi v katedrálach slávia svätú Eucharistiu na slávnostné otvorenie Jubilejného roka.

Svätá brána, ktorá stojí v každej zo štyroch rímskych bazilík, znázorňuje Božiu dobrotu a milosrdenstvo, ktoré sa otvára, aby pozývalo k prechodu z hriechu do milosti. Obraz brány, dverí, či prechodu môžeme objaviť aj v niektorých dnešných liturgických textoch.

Posvätnou bránou chrámu prichádza Samuel, aby sa celkom zasvätil Božej službe a stal sa tak nositeľom nádeje pre celý Izrael (por. *1Sam 1, 20-28*). Slová žalmistu, „tvoja manželka je ako plodonosný vinič vnútri tvojho domu. Tvoji synovia sú ako mládniky olivy okolo tvojho stola“ (*Ž 128*), naznačujú, že prejdenie Svätou bránou je akoby prechodom dverami domu – rodiny, v ktorom vládne Božie požehnanie a harmónia. Aj sv. Pavol implicitne hovorí o bráne, veď ak si máme obliecť „hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť“, je nutné otvoriť dvere do nového úseku života (por. *Kol 3, 12-21*). Tému prechodu chrámovou bránou korunuje udalosť z Lukášovho evanjelia, kde dvanásťročný Ježiš vstupuje do chrámu, v ktorom ostáva tri dni, aby bol tam, „kde ide o jeho Otca“ (por. *Lk 2, 49*), v čom prejavuje svoje mesiášske poslanie a svoju identitu.

Duchovná náplň jubilejného roka spojená s prechodom Svätej brány teda – jednoducho povedané – spočíva v obnovení našej viery a v uzdravení našich vzťahov: v odpustení, vzájomnej pomoci, ochote prijať iných...

Máme totiž historickú i osobnú skúsenosť, že kedykoľvek sa jednotlivec alebo celá spoločnosť začali odkláňať od kresťanskej viery, dochádzalo nutne k devalvácii duchovných hodnôt a k príklonu ku konzumu, hedonizmu, agresivite, narcizmu, povere, či k rôznym formám zvrátenosti. Takýto svet síce nejako funguje, ale nikto sa radšej nepýta, kam smeruje. Len niektorí jednotlivci dokážu vidieť, že jeden z následkov konzumného spôsobu života, ktorý znamená mať všetko a okamžite, je strata akýchkoľvek očakávaní, vyhasínanie túžob, smrť nádeje. Avšak aj dnes chce byť Cirkev nositeľkou nádeje. To je dôvod, pre ktorý Svätý Otec František vydal v súvislosti s jubilejným rokom list (bulu) s názvom *Nádej nezahanbuje*. Nádej je hlavným poslanstvom jubilea. Len nádej – ako učí pápež – umožňuje žiť život naplnený entuziazmom, ktorý sa dokáže šíriť; len nádej dokáže vyviesť ľudí zo stavu živorenia, konformizmu, smútku, zatrpknutosti a netrpezlivosti; len nádej dokáže dať impulz k ochote v prostrediach s nízkou pôrodnosťou priviesť na svet nový ľudský život; len nádej v srdciach učeníkov dokáže cez radostnú angažovanosť kresťanov – zvlášť mladých – meniť neľudské sociálne podmienky v prospech chorých, chudobných, osamelých, či starých ľudí (por. *Nádej nezahanbuje*, 8-11).

Je zrejmé, že táto nádej nebude doménou veľkého počtu ľudí. Skôr naopak. Starozákonní proroci poznajú kategóriu „svätého zvyšku“, či „maličkého stáda“. Prorok Sofoniáš hovorí: „Nechám však v tvojom strede ľud chudobný a biedny... Zvyšky Izraela nebudú páchať nepravosť a nebudú hovoriť lož; v ich ústach sa nenájde podvodný jazyk“ (*Sof 3, 12-13*). Malý zvyšok, ako dobre vieme, je zárukou prežitia židovského ľudu v babylonskom

exile, v extrémne ťažkom období, keď nebolo ani kráľa ani chrámu, keď Boží ľud stráca svoje oporné body, svoje tradície, keď je obkolesený pohanskými a nepriateľskými národmi. Malý zvyšok – na rozdiel od väčšiny – neprijíma cudzorodú kultúru a nenecháva si svoju špecifickú národnú identitu rozriediť pohanskou kultúrou. Teológia „malého zvyšku“ ukazuje dnes aj nám, že je možné byť menšinou a napriek tomu byť nositeľmi „veľkej nádeje“ (por. Benedikt XVI., *Spe Salvi*, 39). Je potrebné, aby táto pravda zaznela aj nám, kresťanom, ktorí žijeme reálnu formu exilu uprostred západnej spoločnosti, napriek tomu, že percentuálne sme stále ešte väčšinou. Ved' kto je dnes ochotný počúvať Cirkev?! Avšak všimnime si, že cieľom exilu – ako o ňom hovoria proroci – nie je zotrvanie v nepriateľskej krajine a rozpustenie sa, či prispôsobenie sa väčšinovej pohanskej kultúre. Cieľom exilu je návrat, kde ako noví ľudia, podobne ako Ježišova matka, ktorá je bránou, ktorou prišiel Boží Syn z nebies, budú „zachovávať všetky Božie slová vo svojom srdci“ a vďaka skúsenosti s Božím milosrdenstvom sa budú „vzmáhať v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí“ (por. *Lk 2, 24*).

A kde čerpať nádej? Určite z nenápadných prejavov autentického kresťanského života. Ved' nádej je ako najmenšia z troch sestier – ako to vyjadril veľký katolícky básnik Charles Péguy (1873-1914). Podľa neho viera, nádej a láska sú ako tri sestry. Dve sú staršie a jedna je maličká. Kráčajú po ulici držia sa za ruky: po bokoch sú dve staršie – Viera a Láska – a malé dievčatko menom *Nádej* kráča uprostred nich. Každý, kto ich vidí, si myslí, že tie dve vedú tú malú uprostred. Ale mýlia sa! Je to ona, ktorá obe podopiera. Pretože ak chýba nádej, všetko sa skončí. Vid' me tieto maličké znamenia nádeje, tak ako maličkým znamením veľkej nádeje je Dieťa v jaslách, ktorého narodením začal nový čas, nový rok Pánovej milosti, nikdy nekončiaci jubilejný rok.

Pozývame Vás vidieť semienka nádeje aj v deťoch, ktoré sa dokázali spojiť v modlitbe svätého ruženca za pokoj vo svete; či sa zúčastňujú vianočnej Dobrej noviny v rámci Hnutia eRko; v mladých, ktorí sú ochotní obetovať svoj voľný víkend stretnutiu s ostatnými mladými v srdci diecézy; v mnohých mladých i starších, ktorí sa zapájajú do života farnosti a vedia prísť aj v týždni na svätú omšu alebo adoráciu Najsvätejšej sviatosti, pričom mnohí sa venujú aj službe animátorov v rámci prípravy na sviatosti; tiež v mladých snúbeneckých pároch, ktorí sa zodpovedne pripravujú na sviatostné manželstvo; v rodinách, ktoré napriek ekonomickým ťažkostiam prijímajú deti ako dar Boží. Túto nádej vidíme aj v múdrych starenkách a starcoch, ktorí neochvejne, ale zároveň láskavo ukazujú na pevnosť, ktorú ich životu, ale tiež životu celej spoločnosti, dáva sviatostný život, liturgický rok s jednotlivými tajomstvami spásy, mariánska úcta, osobná i spoločná modlitba v rodine, v modlitbových spoločenstvách, prejavy ľudovej zbožnosti...

Áno, tieto znamenia nádeje jestvujú aj v našej diecéze. Do takéhoto spoločenstva „svätého zvyšku“, ktorý je povoláný prinavrátiť „zrúcaninám Jeruzalema“ nový život, sa môže zaradiť každý jeden z nás v tomto čase milostí a spásy, ktoré nám Cirkev predkladá zo svojej duchovnej pokladnice.

Aj takúto perspektívu nám ponúka vianočné tajomstvo, ktoré je naskrz preniknuté nádejou, ako aj celý nasledujúci Jubilejný rok. V tomto duchu Vám žičíme a vyprosujeme požehnaný vianočný čas i celé obdobie Jubilejného – Svätého roka!

Viliam Judák, nitriansky biskup

Peter Beňo, pomocný biskup